

NVVK Position paper Innovaties in de schuldhulpverlening

10 september 2026

De NVVK dankt de Tweede Kamer voor de uitnodiging voor deze rondetafel over innovatieve schuldhulpverlening. Wij zijn hier ook om te laten zien dat een branchevereniging van bijna 95 jaar oud de waarde ziet van innovatie. Tegelijkertijd zien wij in onze werkpraktijk dagelijks waar en hoe innovatie landt: bij inwoners, financieel hulpverleners, gemeenten en schuldeisers.

Vanuit het perspectief van de dagelijkse werkpraktijk willen wij één boodschap centraal stellen: **innovatie is noodzakelijk, maar kan niet de oplossing zijn voor problemen die in het systeem zelf zitten. Eerst moet de basis op orde.**

Niet repareren maar voorkomen

Voor inwoners is het belangrijk dat zij hulp kunnen krijgen wanneer financiële problemen ontstaan. Maar eigenlijk zijn we dan al een stap te laat. Goede schuldhulpverlening helpt mensen verder, maar een overheid en sector die pas in actie komen wanneer schulden zijn ontstaan, zijn vooral bezig met repareren.

Innovatie betekent: vernieuwen met resultaat. De NVVK denkt dat in de schuldhulpverlening de beste resultaten ontstaan met een **proactievare overheid en een eenvoudiger systeem voor inkomensondersteuning.**

Bij mensen die vanwege hun financiële problemen onze hulp vragen merken we keer op keer: het verkrijgen van het noodzakelijke inkomen is onnodig complex. Het systeem bestaat uit veel verschillende regelingen, toeslagen, vrijstellingen, kwijtscheldingen en lokale voorzieningen. Daardoor ontstaan onuitlegbare verschillen tussen gemeenten en versnippering: iedere regeling kan op zichzelf logisch zijn, maar het geheel is voor inwoners en professionals nauwelijks te overzien.

De commissie Sociaal Minimum heeft uw Kamer overtuigend laten zien dat inkomens voor bepaalde groepen tekortschieten. Er zijn reparaties gedaan, maar de fundamentele complexiteit is niet aangepakt. **In dit rondetafelgesprek komen veelbelovende pilots en innovaties langs. Daar zetten we ons praktijkperspectief naast: de oplossing is niet om de huidige complexiteit met steeds nieuwe pilots te compenseren.**

De krachtigste innovatie is:

- **vereenvoudig het systeem van inkomensondersteuning;**
- **gebruik daarvoor alle mogelijkheden die de wet Proactieve dienstverlening u vanaf 1 januari 2027 biedt;**
- **en nog beter: maak het minimum inkomen toereikend.**

Zorg ervoor dat mensen erop kunnen vertrouwen dat het inkomen waarop zij recht hebben daadwerkelijk beschikbaar is en niet achteraf onverwacht hoeft te worden terugbetaald.

Maar proactief handelen gaat verder dan inkomen. We moeten financiële problemen eerder zien aankomen en voorkomen.

Vroegsignalering wordt daarom verder uitgebreid, maar we moeten ook een stap eerder durven zetten: een actief hulpaanbod vanuit de gemeente bij life-events die het risico op financiële problemen vergroten, zoals scheiding, werkloosheid, ziekte, overlijden of de overgang naar volwassenheid.

Daarvoor is samenwerking tussen overheid, gemeenten, maatschappelijke organisaties, financiële hulpverleners en schuldeisers noodzakelijk. Niet pas in actie komen wanneer iemand zich meldt met problematische schulden, maar meteen als er aanleiding is om financiële problemen te verwachten.

Maak structureel wat structureel nodig is

Als we naar de schuldhulpverlening zelf kijken, ziet de NVVK veel diversiteit. We stimuleren kwaliteitsontwikkeling bij onze leden, die verantwoordelijk zijn voor ongeveer 95% van de schuldhulpverlening in ons land.

In de werkpraktijk zien we veel tijdelijke projecten en incidentele financiering van veelbelovende pilots. Er heerst een innovatieve cultuur, maar vroegsignalering, preventie, begeleiding en hulp aan jongeren zouden geen tijdelijke experimenten moeten zijn, maar een structureel onderdeel van het systeem van financiële hulpverlening in ons land.

Hetzelfde geldt voor de basisdienstverlening schuldhulpverlening die de NVVK samen met VNG, Divosa en het ministerie van SZW uitwerkte. Deze afspraken geven aan wat inwoners minimaal mogen verwachten aan hulp. Het is vervolgens noodzakelijk dat de financiering en uitvoering daarop aansluiten.

Onze oproep is: willen we voorkomen dat de ene gemeente wel kan investeren in preventie en een andere niet, dan moeten we de basis structureel organiseren en financieren. Daarbij moet ook worden gekeken naar de schotten in de financiering. Bij preventie liggen kosten en baten immers lang niet altijd bij dezelfde organisatie of overheid. Dat maakt investeren in preventie onnodig moeilijk.

Hoe weegt de NVVK innovatie?

Innovatie kan nieuwe werkwijzen opleveren, bestaande processen verbeteren, nieuwe doelgroepen bereiken en inwoners sneller of beter helpen. Ook binnen de NVVK hebben innovaties geleid tot technische en procesmatige verbeteringen, bijvoorbeeld in de samenwerking met schuldeisers en de verdere ontwikkeling van uniforme werkprocessen.

Wanneer is een innovatie echt een vernieuwing met resultaat?

Een innovatie die claimt succesvol te zijn moet kunnen worden onderzocht, gevalideerd, opgeschaald en structureel gefinancierd. Daar hoort ook bij dat we durven stoppen met aanpakken die aantoonbaar minder effectief zijn. Anders blijven we voortdurend experimenteren, terwijl bewezen oplossingen onvoldoende worden verankerd.

Innovatie moet inwoners daadwerkelijk verder helpen

De NVVK ziet dat veel innovaties zich richten op het technische of juridische deel van schuldregeling. Dat kan waardevol zijn. Maar snelheid alleen is geen doel. Een innovatie moet ook bijdragen aan het daadwerkelijk bereiken van inwoners, het accepteren van hulp en gelijke toegang tot goede schuldhulpverlening.

Daarom kijken wij bij innovaties onder meer naar bescherming van de hulpvrager, gelijke behandeling van schuldeisers, toepasbaarheid voor onze leden en de vraag of een aanpak daadwerkelijk bijdraagt aan betere schuldhulpverlening. De praktijk leert dat lang niet alle innovatieve pilots daaraan voldoen.

De NVVK vindt dat er goed toezicht op nieuwe en lokale initiatieven moet zijn ter bescherming van hulpvragers.

Onze oproep aan de Tweede Kamer

De NVVK roept de Tweede Kamer op om innovatie in schuldhulpverlening te blijven stimuleren, maar daarbij **de volgorde scherp te houden**:

1. **Maak de basis op orde.** Zorg voor een toereikend en overzichtelijk inkomen en verminder de complexiteit van het stelsel.
2. **Werk proactiever.** Kijk niet alleen naar vroegsignalering van schulden, maar ook naar life-events en andere momenten waarop financiële problemen kunnen worden voorkomen.
3. **Doorbreek financiële schotten.** Zorg dat investeren in preventie mogelijk wordt, ook wanneer kosten en baten niet bij dezelfde organisatie terechtkomen.
4. **Maak de basisdienstverlening structureel.** Voorkom dat noodzakelijke schuldhulp afhankelijk blijft van tijdelijke projecten en incidentele financiering.
5. **Blijf innoveren.** Geef ruimte aan nieuwe werkwijzen en technologie die inwoners daadwerkelijk beter helpen, hou daarbij wel de wet in het oog.
6. **Onderzoek wat werkt en schaal dat op.** Denk bij de start van een innovatie al na over structurele financiering, opschaling én het beëindigen van minder effectieve aanpakken.

Innovatie is geen doel op zich. Het doel is dat inwoners sneller, beter en eenvoudiger de hulp krijgen die zij nodig hebben. Daarvoor hebben we niet alleen nieuwe ideeën nodig, maar vooral ook de moed om het systeem zelf eenvoudiger, proactiever en structureler te maken.